

початок від архетипічних образів у людському розумі, котрі передаються не тільки через традиції, але й також за допомогою спадковості, адже найскладніші архетипічні зразки можуть відновлюватись без будь-якої традиції.

Проблема соціокультурної самоідентифікації особистості полягає в усвідомленому прийнятті нею культурних норм та зразків поведінки, системи домінуючих цінностей і мови, створенні свого «Я» з позиції тих культурних характеристик, які прийняті в даному суспільстві, у проявленні лояльності до них, у самоототожненні себе саме з цими культурними зразками, що маркують не тільки суспільство, але й саму цю особистість. Система цінностей, будучи консолідуючою силою всередині спільноти, водночас позбавляє людину критичного ставлення до оточення, адже «свої» як «близькі» підсвідомо ідеалізуються, особливо у порівнянні з «чужими». Це відбувається тому, що система цінностей та зразків поведінки початково засвоюється людиною дорефлексивно в процесі соціалізації шляхом виховання і навіть подальше свідоме прийняття їх як власних не змінює позитивного ставлення до них. Саме причетність до «своїх» стабілізує особистість, вносить у її життя визначеність та впевненість. У сучасному світі пріоритет соціокультурної самоідентифікації є необхідною умовою ефективного розвитку соціуму.

Проблема самоідентифікації особистості набуває особливої актуальності в умовах зростаючої інформатизації та глобалізації суспільних процесів. Пошук ідентичності і її збереження є необхідним фундаментом для становлення та перспективного розвитку й окремої особистості, і суспільства в цілому. У наш час процес самоідентифікації ускладнюється прискореною технологізацією та створенням нових сфер діяльності людини (зокрема, Інтернету), вплив яких потребує уважного вивчення.

В. Я. Зимогляд, кандидат філософських наук, доцент

РЕГІОНАЛЬНЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ Й РОЗВИТКУ

Стратегічним курсом сучасної політики України є інтеграція до європейського співтовариства, що передбачає здійснення суттєвих інституційних змін, децентралізації влади, вдосконалення системи місцевого і регіонального самоврядування, забезпечення функцій публічної влади на регіональному рівні, співвіднесення національного законодавства відповідно до сучасних європейських стандартів. Модель сучасного державного устрою

в Україні відзначається значним дисбалансом на користь виконавчої влади, що стало наслідком суттєвого посилення централізації публічної адміністрації, запровадженої Конституційним договором між Верховною Радою України та Президентом України про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України (1995 р.) і Конституцією України 1996 р. Слід зважити й на те, що в Україні налічується понад 700 чинних законодавчих актів, що регламентують місцеве самоврядування. Регіональне самоврядування в правовому полі фактично відсутнє.

Тим часом Україною ратифіковано всі міжнародно-правові договори Ради Європи у сфері місцевої і регіональної демократії та здійснюється їх імплементація. Варто пам'ятати, що на восьмій сесії Конгресу місцевої та регіональної влади Європи Рекомендацією 102 (2001 р.) та Резолюцією 123, згідно з якими Україні пропонується взяти до уваги, що для збалансованого функціонування всіх рівнів самоврядування в країні і чіткого поділу відповідних повноважень закони і Конституція повинні однозначно відрізнити місцеве самоврядування від регіонального, а регіональне — від органів державної влади на місцях. Згідно з дефініцією оригінальної версії Європейської хартії з питань регіонального самоврядування (Конгрес 1997 р.) регіональне самоврядування — це право і здатність найвищих територіальних/регіональних органів влади кожної держави мати виборчі органи, бути адміністративно розташованими між центральною і місцевою владою, користуватись прерогативами чи то самоорганізації, чи то повноваженнями, які делеговані їм центральною владою, здійснювати власне керівництво регіоном, забезпечуючи і гарантуючи інтереси населення та діяти у відповідності до принципу субсидіарності.

Враховуючи європейську практику, в Україні саме на рівні регіону має формуватися базова основа національної політики, яка передбачала б можливість приймати самостійні економічні рішення, розробляти плани соціального розвитку регіонального соціуму. Місцеве самоврядування принципово має будуватися «знизу вгору», об'єднуючи місцеві громади в регіони, делегуючи регіональній владі повноваження на здійснення політичних функцій з представництва в центральних органах. Саме за таким принципом здійснюється реформа управління в європейських державах, а регіональне та місцеве самоврядування визнається одним із пріоритетів у розвитку ЄС. Таке самоврядування ґрунтується на трьох основних принципах: субсидіарності, солідарності та доповнюваності. Адже сила державної влади полягає не в централізованій моделі управління, а в чіткому розподілі функцій і повноважень між владними структурами різних рівнів.

І зовсім не випадково у ч. 1 ст. 1 Декларації про регіоналізм у Європі (4 грудня 1996 р.) у дефініції регіону основний акцент зроблено на політичній складовій. Регіон — це територіальне утворення, сформоване в законодавчому порядку на рівні, безпосередньо нижчому після державного, і наділене політичним самоврядуванням. На цій підставі регіон визначається як цілісна соціальна система, що має всі характеристики соціуму. Ця система включає такі структурні елементи: фізико-географічну, економічну, політико-адміністративну, етнічну, соціокультурну, правову, політичну підструктури, соціальні інститути, що відповідають їм, при визначальній ролі інститутів управління в організації життєдіяльності регіону.

Важливим кроком у становленні місцевого самоврядування в Україні стало прийняття 26 березня 1992 р. Закону України «Про місцеві ради народних депутатів та місцеве та регіональне самоврядування», в якому місцеве та регіональне самоврядування закріплювалося як основа демократичного устрою влади в Україні. Цим починався перехід від радянської влади до демократичної форми розподілу владних функцій в Україні, чіткого розмежування повноважень на муніципальному та регіональному рівнях шляхом інституціоналізації компетенції органів місцевого самоврядування та органів регіонального самоврядування. На цьому шляху українське суспільство зазнало прогресу та відступів, перемог та поразок. Новації не прижилися.

Ідея соборності та побоювання сепаратистських тенденцій створили своєрідне психологічне тло, вельми сприятливе для інтенсивного гальмування управлінських реформ. Однак у реальності сьогодні альтернативи децентралізації та реформуванню адміністративно-територіального устрою України немає. Поглиблюючи інтеграцію, українське суспільство має уникнути уніфікації, розвивати позитивний політико-культурний потенціал регіональної самоідентифікації в контексті унітаризму, соборності і децентралізації. Цей шлях відбиває загальноцивілізаційні процеси розвитку регіонального самоврядування, кінцевою метою якого є вирішення завдань підвищення рівня і якості життя регіонального соціуму, зміни форм участі громадян у регіональному самоврядуванні, в якому самі громадяни активно і відповідально вирішують актуальні питання.

Таким чином, децентралізація державного управління, перенесення пріоритетів в управління на локальному рівні на органи муніципального і регіонального самоврядування є найкращим і перспективним напрямом управлінської й державно-правової реформи в Україні. Це тепер питання часу, політичної волі еліт, послідовності законодавця і здорового глузду.